

ACC. N:R M. 14405:1-10.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *Bernt Svensson, Glimåkra*
Härad: *Ö Gönne* Berättare: " "
Socken: *Glimåkra* Berättarens yrke: *snickarmästare*
Uppteckningsår: *1957* Född år *1894* i *Glimåkra*

Fiskhandel. s. 1-4.
Om gravdar. s. 1-4.
Stenslagning. s. 5-6.
Brandsyn o' sotning. s. 7-9.
Stenboring. s. 10.

Skriv endast på denna sida.

Fiskhandeln, samt något om grindor
i Glimåkra kommun 1905-1906.

För hade härt på tarpet, så byrde
han ut härt och wagn, så unga nägar
om ut tre påsar jäva med en
grind och springpåsar, detta till ett
pris om 1.50 a 2 kr om dagen, beordra
på hur många timmar vi vara borta.
Så var det att först åka ner till
stationen i Gt. och hämta, i regel,
2 lädar till, samt en läda lårsk
eller annan fisk, Per Nilsson Gärbyvägen
(Grevon) var en kraftig man på härt
en hundra kilo, Så när han satte sig
upp i wagnen på den vänstra sidan
junga fiskkläderna stå vid den högra
sidan i wagnen på att det i kull
håra något så när jämt på fjädrarna.

i uagnar, på de ofärdiga nägarna,
 med de många grindarna. Så har det
 inägg ut i byggen. Vi prafkar jingva
 springa i hus och gårdar och rapa ut
 fisker. En del skulle komma fisk med
 inla, en val har 80 st på den tiden några
 inla ritte, en katu val där 40 st att jag
 har st kast 4 st där. Så var det att äda
 runt till fisker tag slut, iklund kunde
 klackan bli både 8 och 9 på kvällen.
 Greven var en bra person att äda
 runt med, han ordnade med kaffe
 och mat i gårdarna. Bonderna vara
 ganska olika, en del betalade utan
 prut, en del prutade i det värdliga, men
 Greven kunde rina hundre och ställde
 priset lärtan. Greven betalade alltid
 skuldsjängar reselt, samt nägan Tärning
 i drick till en prafkar.

Men ni hörde ett äkta par från
Bleking som ni ännu skuldtade, mannen
Martin var barnfödd i Glimåkra men
kom från i Bleking. De tvåda värlades
om att stå i sambandet och ut att äka
omkring i byggen. Den dagarna vi
äkta ut med Martin hörde ni
hva dagar med kaffe och mat samt
drickpengar upp till 25 äre om dagen.
Men så ni äkte ut med från jingva
ni karta oss själva, och ginga på denna
dåligt, då laddade karingen ~~en~~ bra
med Karlhammers samt packade
fram en liten sprit från akvitet och
tog sig en klunk löi och löi, sedan
var det skällord och mardannar
jämt. Då var det inte några sånär
dagar för oss, då ni tänker på alla

dessa stugor ni varit inne i samt
 alla de grindor ni öppnat och stängt
 för dagen.

Jag skall här ge en liten inblick
 i vad grindor det funnits över
 vägarna på den tiden. som jag minns. 1905.
 Glimåkra - Länshuset (cirka 17 km) 16 grindor
 Glimåkra - Braly - 9 km 9 gr. Glimåkra -
 Bant 9 km 14 grindor. Glimåkra - Sjura
 5 km 12 grindor. Glimåkra - Bjärkevärd 9 gr.
 Glimåkra - Fläggryda 4 km 8 gr. Glimåkra - Rosäna 4 km 7 gr.
 Suensarp - Teckarp går försvagat ut till
 Bantsvägen cirka 7 km - 20 gr. Gularp -
 Östarpad - Gamla Teckarp 13 gr.
 Så nog hade de en grindsystem arbete
 tillräckligt. Men detta var inte nog
 för då fanns nästan lika många olika
 sorters lämnatvingar som grindor.

Stenslagning till ~~makadamm~~ makadamm.
 Stenar från ~~Stenslagningen~~ kam hit till byggen
 och vägarna vara uppdelade på bänderna
 efter jordbrukens storlek, tjugo bänderna
 sja hjälpa på makadammslagning.
 Till den i Ökt, varje är återkommande
 vägsynen, vilken får tagas på försam-
 lingen i distriktet och i hand härtill
 på de med grav makadamm belagda
 vägar. Stenslagningen tillgick så
 att man rista en sten cirka 60 cm hög
 med en slät sida uppåt. Endast i kärnan
 var sten med en star släppa & med
 en kistarmig och en slät ända, i mindre
 bitar, när man hade en hög skärna,
 så satt man på ett palmitt, vilket man
 använde, då man mätte upp stenen,
 tog en skärna i bänder samt mellan

Fri uppt.

hammare i samma form som släggen
vägande omkring två kg och den rödde
i kärnan i små bitar på omkring 4 cm.
(Det var ingen nybörjare för släggen att äta
i detta, så det ligger ut på vägnarna)
För att något så när kunna skydda
jimgarna hade man en tjock läder-
bylta om tummen och påspingret.
Man kunde även använda en mindre
slägga, men då fick man håna en
ran av bräder att lägga i kärnan uti
annars flög kärnan in på. Så kunde
man knacka 2-3 tunnar (alla 1,5 kg)
på 10-12 timmars arbetstid till ett pris av
75 öre tunnan, år 1909. All sten var
inte lika bra, klyvdes och räd sten
var hård, ser grågrå, och var nästan
oniöglig.

Skur gubbar. Brandryn i hägar på
 1700-talet. Det var ju vanligt att brandryn
 skulle förväntas två gånger årligen i
 regel April och Okt. Flammorna var
 uppdelad i flera distrikt, en person
 utlägs i varje distrikt som annuvarig
 sedan fick denne kalla två personer
 att följa med som vittne. Så var det
 att gå från gård till gård och efter om-
 det som sprutar, stegar liksom ~~och~~
 hinbar får vatten, samt se efter
 i de äppna skardlenarna om det som
 något blänksat. Om någon sak fattades,
 eller om det var sak i skardlenen gordes
 anmärkning och lilla antecknades
 och skulle vara rednat till nästa rytt.
 Men i de flesta fallen var de personer
 som gingo rytt, glada åt sin upp-

Fru uppt.

så ju längre fram på dagen det
bed, ju mindre blev kontrollen,
så när det bed mot kvällen härjade
de, att endast ställa några frågor
fins det och fins det a.s.u. och det händer
att vittnen blivit liggande att vara
runt om sig, då brukade ledaren
säga, det står i reglementet att
jag skall ha två fulla bevis
med mig och det var vi att jag har
i dag.

Det var inte så lätt att vara sator
på den tiden med de äggnade i karstnarna
ty då fick satorn bägga igenom
skartesen och skrapa bort litänt
satet. Inne fins det en iärlan skartan
hvar ^{i kommunen} där var satorn Pamp krypp
igenom, nämligen hos Linn Linnman
Travriik. 1957.

Det kunde ännu hända att sätarna
blev fast i skarvar. På 1890-talet så
tarparna rätt till hards för att spisa
middag hos Per Jönsson i Ekväd
(min far var med den gången) blev det
att lågande och skrikande upp på
takets och när tarparna kom ut i g-
den endast litet av hvardet övar skarvar
de gick upp och försökte dra upp
sätarna men misslyckades, men som
närvarande hade trak intill hämtades
dunne som fick riva in del av skarvar
än på taket för att få loss sätarna.
Annars i tarpstugar och backstugar
sätade husägaren själva, genom att
sugga in ganska mycket armbur och
fästa dunne på en lång rilla, samt
dra upp och ned genom skarvar.

Stenbörning för hand 1912-1913.

50 års alnan (60 cm) var prinst, med
15^{mm} skär på bärret. Med en hammars
vägande 1.5 a två kg kunde man stöi
ner en cirka 40 cm i Timmer, berömd
på stenart samt hur god skär-
ningen och hårdningen på leaven
var. Vid börning för hand, användes
vatten, en burk, med ett litet hål nere vid
botten, ett gränsträ i hålet på burken regu-
lerade vattnet, för att inte vattnet skulle
stänka ner bäraren, virades samman en
del kvistar till ett en grav i gravelen
en 7 a 8 cm, samt en 10 cm hög, en slags
börren i genomsnitt på längdriktningen
så var bäraren skyddad. Detta var vanlig
stenbörning på åkrar och vägar och
här sprängdes med dynamit.
(Börning i Stockholm kommer vid ett annat tillfälle)

Tri uppt.